

Visitiasforedrag Ås, Kroer og Nordby

10.5 2015

Mer himmel på jord – Guds hushold på Ås

I antikkens Hellas skapte man et begrep for å beskrive sivilisasjonsprosessen der mennesker slo seg sammen i forpliktende fellesskap, nemlig *oikos* – som i sin grunnform betyr «husholdning». Etter hvert ble meningen utvidet til å bety «den bebodde jord». I kirken ble dette en betegnelse på Guds skaperverk, eller hele Guds husholdning, og uttrykker at hele Guds skapning er bundet sammen i gjensidig avhengighet.

Oikos danner grunnlaget for tre begreper som vi kan se som dimensjoner ved Guds husholdning. Det første er *oikologi* som i vår tid betegner kunnskapen om hvordan hele skaperverket er innvevd i hverandre et felles hushold. Det andre er *oikonomi* som betegner læren om produksjonsvirksomhet i husholdet, det vil si utnyttelse og fordeling av ressurser, arbeidsinnsats og kunnskap for å skape verdier som dekker menneskets materielle behov. Det tredje er *oikumene* som betegner den kristne kirkes husholdning som er forenet i dåpshandlingen og dåpsbekjennelsen.

***Oikonomi*: Jorda som grunnlag for lokalsamfunnet**

Jorda har vært livsgrunnlaget siden de først menneskene slo seg ned i Ås for 7000 år siden. Funnet av økser på gården Nøstvet på Sjøskogen fra den tidlige jordbrukskulturen er håndfaste tegn på at de første Ås-boerne ryddet skog og kratt for å dyrke jorden og skape et bærekraftig livsgrunnlag for mennesker og husdyr. I sin bygdebok om Ås fra 1977 har Trygve Vik gitt denne første delen av Ås sin historie den talende overskriften: «Samarbeidet med jorda begynner».

De første gårdene i Ås var få, store og bestod av mye utmark. Etter som driftsmetodene ble utviklet og befolkningen økte, ble stadig større deler av utmarken kultivert og gårdsbrukene ble flere.

Fra 400-tallet oppstod det en økt bevissthet om at man tilhørte et større hushold enn familien og gårdsbruket. Urolighetene i forbindelse med folkevandringstiden førte til at bøndene her i Ås organiserte seg i bygder og lokalsamfunn og oppførte de to bygdeborgene som senere er funnet, til beskyttelse mot truende krefter utenfra.

Da Svartedauden kom til Ås i 1349 omkom 43 % av befolkningen, og 79 av 183 gårdsbruk ble liggende øde. Så hardt ble bygdene i Ås, Kroer og Nordby rammet at 300 år senere var befolkningen fortsatt bare 76 % av folketallet før pandemien.

Lavere barnedødelighet la grunnlaget for ny befolkningsvekst, fra 1660 – 1860 mer enn tredoblet folketallet seg. Behovet for mer mat til stadig voksende husholdninger tvang fram en

intensivering av jordbruket, noe som skapte et økende behov for manuell arbeidskraft. Det ble et skarpere skille mellom dem som eide jord og dem som arbeidet på den. Dette førte til at husmannsvesenet fikk et svært sterkt fotfeste i Ås, Kroer og Nordby og på begynnelsen av 1800-tallet tilhørte rundt halvparten av befolkningen denne nye samfunnsklassen. *Oikonomien* fikk en tydelig todeling der man nok levde i gjensidig avhengighet av hverandre, men samtidig i et klart over- og underordningsforhold. Dette skapte grobunn for utnyttning og marginalisering og dårlige levekår for flertallet av befolkningen. Mange husmenn søkte derfor inn mot den fremvoksende industrien i Oslo-regionen. Der fikk man bedre betalt og etter hvert anledning til å organisere seg i den fremvoksende arbeiderbevegelsens kamp for bedre arbeids- og livsvilkår.

I 1859 ble «**Den høiere Landbruksskole paa Aas**» grunnlagt med det formål å være undervisningsanstalt for bondeungdommen og lede landets beste intellektuelle krefter inn i landbruksnærings tjeneste. Landets andre professorat i økonomi ble etablert her og bidro sterkt til landbrukets posisjonering som en næringsvei i konkurransen med de nye produksjonsformene i industrien. Landbruksskolen fremstod som et mønsterjordbruk for bøndene både i Ås, Kroer, Nordby og bygdene omkring. Kompetansen herfra var avgjørende for å utvikle et bærekraftig landbruk i møte med nye krav til omstilling og matproduksjon nasjonalt og lokalt. Det er betegnende at fiskeoppdrettsnæringen ble startet her og det blir spennende å se «fisk-i-fjøs»-konseptet utvikle seg videre! I dag er **NMBU** et nasjonalt og internasjonalt spisskompetansemiljø med en særlig profil på å holde *oikologi* og *oikonomi* sammen i en helhet.

Fusjonen med Veterinærhøgskolen gjør universitet her til en livskraftig utdannings- og forskningsinstitusjon med 5000 studenter og 1700 arbeidsplasser. Dets betydning for lokalsamfunnets levekår blir derfor helt sentral i årene fremover.

I vår tid har Vinterbro og omkringliggende områder nord i kommunen utviklet seg til et betydelig handels- og næringsområde med **Vinterbroseieret** som sentral aktør. Her ligger også Norges største fornøylespark, **Tusenfryd**. Nye boligfelt er under planlegging langs jernbanelinjen for å dekke den voksende boliggetterspørselen i et stadig mer urbanisert stor-Oslo. Det betyr at befolkningen i Ås i mindre grad vil bo og arbeide i samme lokalmiljø. *Oikonomien* blir løst fra jorda i Ås, men lokalsamfunnets *oikologiske* kvalitet vil få større egenverdi. Husholdet i Ås må utvikle fellesskapsarenaer som gir de mange innflyttere og midlertidig bosatte innbyggerne forankring og møteplasser.

Internasjonaliseringen på universitetet er en viktig ressurs for Ås-samfunnet for å møte vår tids som en stor folkevandringstid. 50 millioner mennesker er i dag på flukt fra krig, katastrofer og fattigdom. Som følge av klimaendringene vil det bli flere i årene som kommer. I vår tid bygger ikke bygdene i Ås borger for å utestenge medmennesker, men tar i mot og inkluderer de som trenger beskyttelse. Visjonen er et lokalsamfunn preget av mangfold og inkludering. Et konkret uttrykk for dette er det kommunalt eide **Bjørnebekk asylmottak** i Kroer der det i dag bor 183 mennesker fra 24 ulike nasjonaliteter.

***Oikumene* – kirkens hushold i Ås**

Kommunevåpenet til Ås består av tre spissruter i sølv, der rutene viser til formen på de tidligere nevnte Nøstvetøksene fra yngre steinalder. Antallet viser til de tre gamle kirkesognene i Ås, Kroer og Norby. Slik viser kommunevåpenet de to eldste identitetsmarkørene i dette lokalsamfunnet: Forankringen til de som først ryddet skogen og la grunnlaget for jordbrukskulturen, og til kirken som gjennom 1000 år gitt lokalbefolkningen himmel over sine liv preget av slit på jorda, usikre tider, nød, omstilling og strev for det daglige brød.

I **Ås kirke** er døpefonten i mørk kleber og romansk stil fra den gamle middelalderkirken fra 1170-årene bevart. Den er dette lokalsamfunnets fremste identitetsbærer. I den har barn i nesten 900 år blitt båret til Kristus i den hellige dåp. **Kroer** har vært kirkested i 700 år og dagens kirke fra 1925 er den fjerde kirkebygningen som står på stedet, praktfullt plassert i bygda. **Nordby** var eget kirkesogn i middelalderen, men ble annekskirke under Ås etter reformasjonen. I dagens kirke fra 1826 er blant annet dåpsfatet av messing fra 1600-tallet bevart. Sammen med **Ås arbeidskirke** er det skapt en flott og allsidig helhet av hellige steder i lokalsamfunnet. Slik har generasjonenes identitet her i Ås, Kroer og Norby blitt forankret i den globale og universelle – *oikumene* – kirkefamilien.

Befolkningen i Ås, Kroer og Nordby slutter også i dag opp om kirken og bekrefter ved sine handlinger at de ser kirken som lokalsamfunnets viktigste sted for identitet, tilhørighet og livstolkning. Men **andelen medlemmer** i Den norske kirke har gått ned fra 71,2 % siden visitasen i 2008 til 64,7 % i 2014. Den prosentvise nedgangen reflekterer til en viss grad at befolkningsveksten i Ås kommune består av mennesker med annen konfesjonell, religiøs eller kulturell tilhørighet. Statistikken viser imidlertid at den desidert største og sterkest voksende gruppen utenfor Den norske kirke er de som ikke er medlemmer noe sted, 21 % her i Ås i 2014.

Det kristen livet er dåpsliv. Dåpen gis mennesker en bærekraftig identitet som del av et globalt fellesskap – *oikumene* – som sprenger alle menneskelige grenser, gir oss en felles tilhørighet og guddommelig bekreftelse av vårt menneskeverd. I dåpen føyer Gud oss inn i sin virkelighet sammen med generasjonene før oss og gir oss trygghet for at den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus vil være med oss «alle dager inntil verdens ende» (Matt 28,20).

Den markante nedgangen i **dåpsoppslutning** fra 56,4 % av alle fødte i 2010 til 37 % av alle fødte i 2014, gjør at dåp må settes høyt på agendaen her i Ås. Det er en særlig utfordring når foreldre som selv er medlemmer i Den norske kirke velger ikke å bringe barna til dåp. Det skjer også her i Ås, Kroer og Nordby. Selv om dette er en utfordring i hele bispedømmet i Den norske kirke, er utviklingen her i Ås av de mest dramatiske. Av 3000 medlemmer mellom 0 og 18 år, er 636 ikke døpt. Det er derfor nødvendig at menighetsråd og stab legger særlig vekt på bispedømmets mål om å øke oppslutningen om dåp, i første omgang å ved å mobilisere kirkens medlemmer til å bringe barna sine til dåp.

Babysang og **familiefredag** fungerer allerede dåpsrekrutterende og som arenaer for samtaler med foreldre om hvordan dåpens tilgjengelighet og relevans kan økes. Bispedømmets strategiske plan løfter kommunikasjon som en helt sentral strategi for å nå våre mål. Ferske undersøkelser viser f.eks. at mobiltelefonen overtar for pc når småbarnsforeldre skal oppsøke

informasjon eller handle på nettet. Det er derfor avgjørende at lokalkirken er til stede på de nye mobile plattformene, slik Den norske kirkes nye nettsideløsning nå gjør mulig. Det er et fremtidsrettet grep når det nå legges til rette for dåp på alle **hovedgudstjenester**. Jeg vil også utfordre dere til å gjøre erfaringer med å legge til rette for **dåp på andre dager** enn søndag, gjerne kombinert med tilbud om kirkelig **ekteskapsinngåelse og/eller trosopplæringstiltak**.

Gudstjenestene og de kirkelige handlinger i **konfirmasjon, vigsel** og **gravferd** er den kristne kirkes grunnleggende, hellige handlinger i lokalsamfunnet. Gudstjenesteoppslutningen viser en gledelig økning i forhold til 2010 og ligger samlet godt over bispedømmets resultatmål med 100 pr gudstjeneste søn og helligdag.

De siste årenes gudstjenesteutvikling legger bedre til rette for å etablere samarbeidsmønstre med aktører i lokalsamfunnet. Kantorens utmerkede samarbeid med den kommunale **musikkskolen**, skole og barnehagegudstjenester og tilretteleggelsen av **internasjonale torsdagsgudstjenester** i Ås kirke i samarbeid med studentprestetjenesten på NMBU er gode eksempler på hvordan gudstjenestelivet har slått rot i det lokale jordsmonnet. **Fjøsogudstjenester** eller **traktorgudstjenester i samarbeid med landbruksorganisasjonene**, som har vært gjennomført med stor suksess andre steder i bispedømmet, kan også overveies.

Lokale lag og foreninger som historielag, mållag og bygdekvinnelag er eksempler på gode samarbeidspartnere i trosopplæringen. Det er svært fremtidsrettet for generasjoner som i større grad vil flytte fra sted til sted, at tiltakene i **trosopplæringen** i stor grad knyttes opp til samlinger i kirkerommet eller gudstjenester. Når dere nå er i ferd med å utvikle trosopplæringsplaner er det viktig at denne tilknytningen opprettholdes og videreutvikles med involvering av ulike aldersgrupper, også barnas foreldre og besteforeldre.

I alle tre sokn feires det **nattverd** på 3 av 4 gudstjenester, noe som samsvarer med de føringer som biskopen har gitt på nattverdfrekvens. I Ås og Nordby sokn har imidlertid ikke deltagelsen pr gudstjeneste økt slik vi ser andre steder. Nattverden gir oss et bærekraftig fundament for tro og liv, uavhengig av våre følelser, meninger og stemninger. Gjennom forkynnelse, sjelesorg, undervisning og tilgjengelighet må denne forståelsen av nattverdets betydning prege kirkens møte med menneskene i Ås, Kroer og Nordby. Prestene må fortsette å samtale med og utfordre faddere og foreldre i dåpsfølgene til nattverdang, og nattverdfeiringen bør vanligvis inkludere intinksjon for å redusere menneskeskapte hindre for nattverddeltagelse. Nattverden har også en naturlig plass i gudstjenestene som er knyttet opp til tiltak i trosopplæringen.

Andelen **konfirmanter** har den siste femårsperioden vist en svak nedgang både i Kroer og Ås sokn, mens andelen konfirmanter i Nordby viser en voksende tendens i 2014. Samlet for hele fellesrådsområdet har andelen konfirmanter imidlertid sunket med over 10 % siden 2010, og utgjorde 41,9 % av årskullet i 2014. Erfaringer fra Svenska kyrkan viser at de som konfirmeres i kirken kommer tilbake og døver barna sine, selv om de kanskje ikke har vært så mye å se i mellomtiden. Et godt konfirmantarbeid er derfor med å sikre kommende generasjoners tilhørighet til kirken i et 20-års perspektiv. Det er derfor all god grunn til å oppmuntre dere til å videreutvikle det gode konfirmantarbeidet som allerede drives med kirkene i sentrum, og i et godt samarbeid med **KRIK, Ten Sing** og **Klubben**. Dette fungerer også som en god

rekrutteringsarena til det kontinuerlige **ungdomsarbeidet** som jeg hadde gleden av å møte representanter for i løpet av visitasen. I følge Ungdata-undersøkelsen for Ås i 2014 sliter 1 av 5 ungdomsskoleelever med depresjoner. Det var oppmuntrende å høre at ung helse blir en satsning fremover for å videreutvikle kirken som et sted der ungdom som på ulikt vis sliter med livene sine kan finne sin plass og utrustes og myndiggjøres til tjeneste i kirke og samfunn. Ungdomsretreter, ungdomsgudstjenester på mer tilpassede tidspunkt og stimulering til ansvar i hovedgudstjenestene må fortsatt utvikles.

De siste fem årene har mellom 90 og 100 % av alle **begravelsesseremoniene** i Ås kommune foregått i kirkelig regi. I lokalbefolkningen eksisterer det en berettiget forventning om høy kvalitet i kirkens tilstedeværelse og medvandring med mennesker i sorg og savn, noe som bekreftes ved at et adskillig høyere antall enn medlemmene naturlig søker kirkens ledsagelse i livets tyngste stunder. De ressursene som brukes på dette er en grunnleggende del av kirkens kjerneoppdrag.

Kirken i Ås, Kroer og Nordby sokn har tradisjon for å drive et **kirkemusikalsk** arbeid av høy kvalitet. Barnekorene skaper identitet og tilhørighet og er en viktig ressurs på gudstjenestene, i tillegg til å være en fin arena for barns utvikling og dåpsopplæring. Blant annet var det barnekantoriet som øvde inn og lærte resten av menigheten den nye liturgiske musikken av Overøye da denne ble innført i 2012, noe som er et ypperlig eksempel på at barn trives med et stort mangfold av musikalske uttrykksformer og kan være en integrert bestanddel av lokalkirkens gudstjenesteliv. Kantorenes samarbeid med kommunens **kulturskole** er et meget godt tiltak der kirkerommet er en naturlig arena for opptredener på et meget høy musikalsk nivå og med smittsom spilleglede, slik vi fikk erfare det under kulturkvelden i Ås arbeidskirke på tirsdag. Ås kirke har også ytterligere befestet sin posisjon som en populær konsertkirke etter at den ble oppusset og fikk et nytt og meget godt Steinwayflygel, og den omfattende og brede korvirksomheten som drives i soknene er viktige bidrag både til gudstjenestelivet og kulturlivet her i Ås.

Den norske kirke vil også i fremtiden få betydelige **tilskudd fra stat og kommune**. Men vi ser at dersom vi skal ha muligheter til å realisere de muligheter vi har i våre lokalsamfunn og gi alle våre medlemmer styrket tilhørighet til kirken, må vi utvikle det tredje finansieringsbenet som er frivillige bidrag fra enkeltpersoner, næringsliv og offentlige budsjettlinjer. **Loppemarkedet** her i Ås arbeidskirke er et imponerende eksempel på slik ressursmobilisering og styrket også kirken i lokalsamfunnet

Oikonomi, oikologi og oikumene: Kirken sendt til lokalsamfunnet

Kommuneplanen er lokalsamfunnets tillitsvalgte sin plan for prioriteringen av ressursene i utviklingen av det sosiale, økonomiske og økologiske systemet som dette lokalsamfunnet utgjør. Dette danner en naturlig ramme og retning for kirkens sendelse til og engasjement i lokalsamfunnet og menneskers liv. I samtale med lokalsamfunnets ledelse må menighetsrådene og fellesrådet identifisere områder og tiltak der kirkens ressurser, infrastruktur og kompetanse kan forsterke lokalsamfunnets demokratisk fattede målsettinger og beslutninger. Det er derfor viktig at fellesrådet kommer med innspill til **kommuneplanens samfunnsdel** som nå er ute på høring, og holder seg orientert om de politiske prosessene som nå går rundt spørsmålet om kommunesammenslåing.

Ikke minst i møte med **befolkningsøkningen** med planlagt fortettingen i Ås sentrum og Sjøskog/Vinterbro-området er det svært viktig at kirken er i tett dialog med kommunen for å videreutvikle et samfunn der alle er inkludert og har mulighet til innflytelse på egen livssituasjon. Denne økende urbaniseringen vil føre til et stadig økende behov for offentlige møteplasser og steder å være i tillegg til de allerede eksisterende kommersielle- og aktivitetsrettede arenaer i denne delen av kommunen. Ungdomspresten tilstedeværelse på biblioteket på **Vinterbro senteret** møter dette behovet på en fremtidsrettet måte. Under visitasen ble muligheten for å etablere et inter-religiøst sakralt /stille rom på senteret drøftet for å styrke senteret som en helhetlig møteplass som tilrettelegger for flere behov enn shopping i lokalsamfunnet. Den store befolkningensveksten vil gjøre det nødvendig å starte arbeidet med et nytt kirkebygg eller flerbrukshus der også lokalkirken er en medeier. Fellestrådet bør starte samtale om hvor dette best kan gjøres og i samtale med kommunen finne frem til egnet sted.

Kommunestyret har bestemt å bosette de 15 **flyktningene** som Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) har anmodet om i 2016. Et så velfungerende lokalsamfunn bør ha større ambisjoner, selv om en også gjør et godt inkluderingsarbeid overfor beboerne på Bjørnebekk. Kommunen får solide skussmål når det gjelder driften av **Bjørnebekk asylmottak** og er gode på bosettings- og integreringsfasen, men samtidig meldes det fra flere at flaskehalsen i systemet er å skaffe nok boliger til de som har fått innrømmet beskyttelsesbehov og skal ut i norske lokalsamfunn. Det må være en helt sentral oppgave for kirkens forkynnelse og lokalsamfunnsarbeid å bidra til at lokalmiljøene tar vel i mot de nye borgerne og lever ut et mangfoldig Ås, slik kirken allerede legger til rette for gjennom å invitere beboerne på asylmottaket med på **17.mai-festen** og **Åpent Hus**. Samarbeid med asylmottaket om et mer systematisk kartleggingsarbeid av asylsøkernes religiøse tilknytning er ønskelig, fulgt opp med aktiv ledsagelse fra lokalkirken for dem som ønsker det. En oppgave for **diakonien** er å mobilisere mennesker med kjellerleiligheter eller ledig boflate, til bosetting av mennesker som har fått anerkjent sitt beskyttelsesbehov i Norge.

Den norske kirke har lagt særlig vekt på å mobilisere mennesker og organisasjoner til arbeidet for en bærekraftig samfunnsutvikling i lys av klimaendringene og en rettferdig klimaavtale. Kirken i Ås, Kroer og Norby har vært og er en drivkraft i utviklingen av «Grønn menighet» i bispedømmet. Lokalkirken må gjennom forkynnelse, holdningsskapende arbeid og opinionsdannelse fortsette å være en viktig bidragsyter i lokalsamfunnet. I årene fremover er det en særlig oppgave å bidra til kommuneplanens mål om at Ås skal være et **lavenergiamfunn** innen 2027. Energibruken i kirkens bygningsmasse er en særlig satsing i bispedømmet fremover. Planene om at Ås kirke skal installere **solcellepanel** på taket i forbindelse med den forestående renoveringen er svært spennende og vil være et foreløpig unikt tiltak i Borg bispedømme. Samarbeidet med NMBU om dette og andre energitiltak bør kunne skape en spennende effekt og gjøre kirken i Ås til et innovativt fyrtårn i kirke-Norge i kampen mot klimaendringene. Det blir spennende å følge dette arbeidet i fortsettelsen!

Planene for deltagelse i den internasjonale klimapilgrimvandringen fra Nordkapp til Paris for klimarettferdighet er et utmerket og er vel egnet for samarbeid med både universitetet,

studentene og skolene. Det kan bli en tradisjon i årene fremover å koble pilegrimstradisjonene med klimaengasjement.

Mange steder har **gravlundene** de siste årene i stadig økende grad blitt steder for rekreasjon og kontemplasjon, og folk bruker gravplassene i mye større grad enn tidligere. Det bekreftes også i samtaler med kirkegårdsarbeiderne her i Ås. Gravplassene her i kommunen er derfor viktige bidrag til kommunens målsetning om å utvikle **grøntarealer** som folkehelseiltak. Det haster imidlertid med utvidelse av gravlundene på Nordby slik at kommunens forpliktelser ovenfor alle dens innbyggere blir ivarettatt. Ved utvidelse av nye gravfelt vil det være naturlig for fellesrådet å involvere det nasjonale kompetansesenteret i kirkegårdsforvaltning og landskapsplanlegging ved NMBU for en dialog om hvordan en utvidelse best kan legges til rette for innovative og økologiske løsninger for å møte de nye gravlundstradisjonene som nå er i ferd med å utvikles

Kirkes rolle i utviklingen av **den norske skolen** kan ikke overvurderes. I dag gir læreplanen et godt fundament for et nytt og annerledes samarbeid mellom skole og kirke. Det er svært spennende at kirken nå har utviklet et utmerket og helhetlig planutkast knyttet opp til kompetansemålene både i (K)RLE-faget og andre aktuelle fag, som kan anvendes på alle grunnskoletrinn i kommunens skoler. Tilbakemeldingene fra skoleledelsen under presentasjonen av planen under visitasen danner et meget godt utgangspunkt for videre samtale. Denne samtalen bør også inkludere en dialog om hvordan kirken med sin kompetanse og ressurser kan bidra i utarbeidelsen av skolens beredskapsplaner, sorgarbeid og ledsagelse av barn og unge som på ulikt vis sliter i livet. Fra før er det lange tradisjoner for et godt og ryddig samarbeid mellom skole og kirke i forbindelse med julegudstjenestene. Skolen og kirken har en stor felles oppgave med å utvikle dagens og kommende generasjoner til «gagns mennesker» med menneskeverd, solidaritet og miljøbevissthet som grunnleggende verdier slik at verdens rikeste barn og unge blir ansvarlige, globale samfunnsborgere.

Kommunens bevilgninger til lokalkirken er forutsigbare og relasjonene mellom kirke og kommune synes gode. Restaureringen av Ås kirke har skapt et praktfullt kirkebygg og de andre kirkene synes å være i god stand. I løpet av denne visitasen har det blitt bekreftet at den gode **samhandlingen mellom kirke og lokalsamfunnets ledelse i kommunen** lover godt for fremtiden, og er spennende med tanke på en ytterligere forsterking av samarbeid mellom kirke og lokalsamfunn på flere områder. Det bør etableres årlige samtaler mellom folkevalgte, administrativ og faglig ledelse i kommune og kirke om strategisk samhandling.

Den norske kirke her i Ås er en del av den globale kirke og økumeniske kirke. Det er fint å se hvordan ikke bare konfirmantene men også studentene ved NMBU involveres i Kirkens Nødhjelps **Fasteaksjon**. Det sterke misjonsengasjementet i Ås og prosjektet i Kroer sokn er prisverdig knyttet opp til **organisasjonene i Samarbeid Menighet-Misjon (SMM)**. Det bør også etableres et misjonsprosjekt i SMM-regi i Norby.

Stab, råd og utvalg

Menighetsrådene i Ås, Kroer og Nordby og **Ås kirkelige fellesråd** er svært kompetente, sitter med et godt innblikk i hva som skjer i lokalmiljøene og virker solid rustet til å ta tak i de strategiske utfordringene som ligger i de mange mulighetene kirken har her i kommunen i fremtiden. Alle **ansatte** gjør en stor innsats og fremstår som en reflektert, velfungerende og dedikert stab med klare mål og visjoner for fremtiden og en god gjennomføringskraft. **Prestenes**

forkynnelse er, slik jeg har hørt den under visitasen og i samtaler med dem, trygt forankret i Den norske kirkes bekjennelse og båret av en dyp motivasjon til å forkynne evangeliet i en ny tid og til nye generasjoner.

Det har også vært svært inspirerende å møte de mange **frivillige** i kirken på ulike treffpunkter gjennom visitasuken. Og en hjertelig takk til alle dere som har langt ned betydelige ressurser i denne visitasen og gjort den til en minneverdig opplevelse for meg.

Gode husholdere i Guds hushold

Kirken er sendt til Guds *oikos* for å være gode husholdere i samarbeid med hele Guds menneskehet. Husholdet omfatter hele skaperverket og all aktivitet og virksomhet. Kirkens husholdningsoppdrag er derfor helhetlig som saltet gjennomsyrrer hele deigen. Midt i det lokale *oikos* fremtrer kirken med sitt kirkerom og sine hellige handlinger som stedet der Guds åpenbaringslys skinner. Lyset fra Guds *oikumene* i Ås, Kroer og Nordby gir menneskene lys for livsvandringen, varme når nøden er stor og opplysning om Guds mangfoldige virke i lokalsamfunnet. Fra denne lyskilden sender Guds oss ut til menneskene der de er, med Ordet om Guds nåde og kjærlighet som overgår all forstand.

Større oppdrag kan ingen ha!

Guds velsignelse i sendelse!

Fredrikstad 10.mai 2015

Atle Sommerfeldt

Biskop i Borg